

Μοὶ ἀπηύθυνεν ἄλλας τινὰς ἐρωτήσεις, καί, ἐπὶ τέλους, ὡς νέος Πόντιος Πιλάτος, εἶπε:

— Δὲν εὐρίσκω ἀμάρτημα εἰς αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον. Ἀφήσατέ τον.

Ἐπῆρα τὰ χειρόγρατά μου καὶ ἔτρεξα πρὸς τὸ γραφεῖον τῆς ἐφημερίδος.

Πρῶτος, ὃν εἶδον, ἦτο ὁ ἀρχισυντάκτης.

— Ἰδοὺ με! — τῷ ἐφώνησα ἐξ ἀποστάσεως εἴκοσι βημάτων, δεικνύων εἰς αὐτὸν τὸ χειρόγραφον.

— Εἶνε ἀργά — μοὶ ἀπήντησε τὸ θηρίον· τὸ φύλλον εἶνε εἰς τὸ πιεστήριον.

Ὀλίγου δεῖν ἐλιποθύμουν. Ἀλλὰ ὁ διευθυντὴς εὐσπλαγχνισθεὶς τὴν θέσιν μου, μὲ παρηγόρησε λέγων.

— Δώσατέ μου τὸ ἄρθρον σας· θὰ καταχωρισθῇ εἰς τὸ προσεχὲς φύλλον.

Εἰς τὸ προσεχὲς φύλλον ἡ ἐφημερίς ἐκείνη . . . εἶχε παύσει ἐκδιδομένη.

Ἐὰν κατὰ τὴν φοβερὰν εἰδησιν δὲν ἔτρελλάθην, τοῦτο ἀποδεικνύει ὅτι ἤμην ἤδη τρελλός!

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΡΑΒΑΣΙΑΝΗΣ

ΤΟ ΕΓΚΑΤΑΛΕΛΕΙΜΜΕΝΟ

ΚΑΙ Η ΘΕΙΑ ΠΡΟΝΟΙΑ

Σ' ἐν ἔρημῳ χαλαίπεδῳ
Μικρὸ παιδί κοιμάται,
Κρύος βορηᾶς τριγύρω του
Ὡσάν θεριὸ βρυχᾶται,
Τὸ χιόνι πέφτει ἐπάνω του,
Σὰν φύλλο τρεμουλιάζει,
Ὁ Χάρος τ' ἀγκαλιάζει,
Κοντεύει νὰ σβυσθῇ.

Μὲ τὸ βραχνὸ μουρμούρισμα,
Ποῦ γιὰ φωνὴ τοῦ μένει,
Προσεύχεται ἀσυνάρτητα,
Σταυρὸ τὰ χέρια δένει·
Κουβαριασμένο στέκεται
Καὶ καρτερεῖ βοήθεια,
Ὅχι ἀπ' ἀνθρώπου στήθειας
Ἀλλ' ἀπ' τὸν οὐρανό.

Κι' αὐτὸς ὅπου σπλαγχνίζεται
Καὶ τὸν ληστὴ στοῦ ξύλου,
Ποῦ προστατεύει ἄγρυπνα
Τὸν μύρμηγκα, τὸ φύλλο,
Τρία σκυλάκι' ἐφώνησε
Κι' ἤλθαν ὁλόγυρά του
Κ' ἐπλάγιασαν σιμά του
Καὶ τοῦδιδαν ζωή.

Ἡ νύχτα ὅλη ἐπέρασε,
Τὸ χάραγμα σιμώνει
Κ' ἐξημερώθη τ' ἄχαρο
Χωσμένο μὲς τὸ χιόνι,
Ἀλλὰ τοῦ Χάρου ἐξέφυγε,
Τὸ λύτρωσαν τὰ ζῶα,
Μαζὺ μ' αὐτὰ τὰ ἄθῳα,
Ἐξύπνησε κ' αὐτό.

Εἰπέτε τώρα, ὦ! εἰπέτε μου,
Θηρία χωρὶς ταῖρι
Ἐνίκησε ἡ σκληρότης σας
Ἡ τοῦ Θεοῦ τὸ χέρι;
Ἔσεῖς τὸ λησμονήσατε
Κ' ἐκεῖνος τὸ θυμῆθη
Θνητὸς δὲν τὸ ἐλυπήθη
Καὶ τὸ σπλαγχνίσθη αὐτός!!

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΛΟΥΖΗΣ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ

Ὁ Ἀ. Κουμουνδοῦρος ἐγεννήθη ἐν Μεσσηνίᾳ περὶ τῷ 1817, ἀπέβίωσε δὲ τῇ 25 Φεβρουαρίου 1883. Ἡ οἰκογένεια αὐτοῦ κατήγετο ἐκ Μάνης, τῆς ὁποίας πολλοὶ τῶν προγόνων αὐτοῦ ὑπηρέτησαν καὶ ἐθυσιάσθησαν ὑπὲρ τῆς πατρίδος. Εἰς τὸν ἐνεργὸν βίον ἀνεφάνη ὁ Κουμουνδοῦρος ἀπὸ τοῦ 1841, ἀπὸ τῆς μεταπολιτεύσεως ὅμως ἐνεφανίσθη ὡς ἐν τῶν κυριωτέρων ὁρῶντων προσώπων τῆς πολιτευομένης ὁμάδος μέχρι τῆς τελευτῆς αὐτοῦ. Ὁ Ἀλέξανδρος Κουμουνδοῦρος ἐγένετο ὑπουργὸς δεκαοκτάκις, ἤτοι πεντάκις ὑπουργὸς ἀπλοῦς πρὸ τῆς μεταπολιτεύσεως καὶ ἐπὶ τῆς Μεσοβασιλείας, καὶ δεκάκις πρωθυπουργὸς ἀπὸ τοῦ 1865 καὶ ἐξῆς, συμμετασχὼν ἐτι καὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ ὑπουργείου τοῦ 1877.

Τὰ παράσημα δι' ὧν ὁ Κουμουνδοῦρος ἐκοσμεῖτο καὶ ἅτινα ἐφέροντο κατὰ τὴν κηδείαν ἐπὶ προσκεφαλαίων εἰς τὸν ἀριθμὸν 10.

Ὁ Ἀλ. Κουμουνδοῦρος ἐνυμφεύθη δις καὶ τὸ μὲν πρῶτον συνοικέσιον συνῆψε τῷ 1845 λαβὼν σύζυγον Αἰκατερίνην τὴν θυγατέρα Κωνστ. Μαυρομιχάλη, τοῦ φονεύσαντος τὸν Καποδίστριαν, ἐξ ἧς ἔσχε δύο τέκνα τὴν Μαρίαν, ἀποβιώσαν, καὶ τὸν Κώσταν, τὸ δὲ δεύτερον, τῷ 1850 λαβὼν σύζυγον τὴν θυγατέρα τοῦ Περρωτοῦ Εὐθυμίαν.

Ἡ κηδεία τοῦ Κουμουνδοῦρου ἐγένετο μεγαλοπρεπεστάτη. Πάντα τὰ καταστήματα καὶ αἱ ἰδιωτικαὶ οἰκίαι ὁπόθεν διήλθεν ἡ πομπὴ καὶ ἄλλαι πολλαὶ εἰς ἔτερα τῆς πόλεως μέρη κείμεναι ἦσαν πενθίμως διακεκοσμημέναι διὰ μελανῶν παραπετασμάτων. Ὑπελογίζοντο δὲ πάντες οἱ ἐν τοῖς διαφόροις σημείοις τῆς πόλεως παρευρεθέντες θεαταὶ εἰς 50,000.

Ἡ κηδεία ἤρξατο τῇ 11 ὥρᾳ καὶ διήρκεσε μέχρι τῆς

4 μ. μ. Οἱ στέφανοι οὓς ἔφερον ἐπὶ κοντακίων ἀνήρχοντο εἰς ἐννεήκοντα καὶ τρεῖς.

Μετὰ τὴν κατάθεσιν τοῦ νεκροῦ πρῶτος ὠμίλησεν ὁ πρόεδρος τῆς Βουλῆς κ. Σ. Βαλαωρίτης καὶ μετ' αὐτὸν ὁ πρωθυπουργὸς κ. Χ. Τρικούπης, ἀκολουθῶν δὲ οἱ κ. κ. Α. Πετμεζᾶς, Θ. Δηλιγιάννης, Λ. Δεληγεώργης, Λ. Καπετανάκης, Τ. Φιλήμων καὶ Χ. Βουρδουμπάκης.

Τὰ ἐκ διαφόρων μερῶν ἀποσταλέντα εἰς τὴν οἰκογένειάν του συλλυπητήρια ἦσαν ἀπειράριθμα.

Μίαν δὲ ἐβδομάδα μετὰ τὴν τελευταίαν του ἡ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων διὰ ὁμοφώνου ἀποφάσεως ἐψηφίσαστο μηνιαίαν σύνταξιν ἐκ 500 δραχμῶν εἰς τὴν σύζυγόν του καὶ ἄλλας τόσας εἰς τὴν θυγατέρα του Ὀλγαν.

Ἀποσφραγισθείσης δὲ τῇ 16 Μαρτίου τῆς διαθήκης του καὶ ἀναγνωσθείσης ὑπὸ δικηγόρου ἔχει ὧδε:

»Μετὰ τὸν θάνατόν μου κληρονόμους ἀφίνω τὴν σύζυγον καὶ τὰ τέκνα μου, μετὰ τὸν θάνατον τῆς συζύγου μου τὸ μερίδιόν της θέλει διανεμέσθαι μεταξὺ τῶν τέκνων μου. Ὅφειλω ἀνευ ἀποδείξεως εἰς τὸν Ἀθ. Πετμεζᾶν δραχμ. 3,700 καὶ εἰς τὸν Γ. Βασιλείου 500.

Τῇ 9 Αὐγούστου 1872, Εὐαγγελίστρια, Ἀλ. Κουμουνοῦρος.

Τοιοῦτος ἐν ὀλίγοις ὑπῆρξεν ὁ ἀνὴρ, ὃν σύμπασα ἡ Ἑλλὰς μετὰ πένθους συνώδευσεν εἰς τὴν τελευταίαν κατοικίαν, καὶ οὗ τὰ ἔργα ἡ σύγχρονος ἱστορία θὰ μνημονεύσῃ εἰς τὰς ἀθανάτους δέλτους της.

Ο ΠΡΙΓΚΙΨ ΓΟΡΤΣΑΚΩΦ

Ὁ Ἀλέξανδρος Γορτσακῶφ οὗ τὸν θάνατον ἀνήγγειλεν ἡμῖν ἐσχάτως ὁ τηλεγράφος ἦτο εἷς τῶν διασημοτέρων πολιτικῶν ἀνδρῶν τῆς συγχρόνου Εὐρώπης. Ἡ οἰκογένεια τοῦ Γορτσακῶφ ἀνάγει τὴν ἀρχὴν αὐτῆς εἰς τοὺς πρῶτους δυνάστας τοῦ ῥωσικοῦ κράτους, Ῥουρῖκον καὶ Βλαδίμηρον τὸν μέγαν, πέραν τοῦ ἔτους 1246, ὅτε κατὰ πρῶτον παρορσιάζεται ἐν τῇ ῥωσικῇ ἱστορίᾳ διὰ τοῦ

δολοφονηθέντος ἀγίου Μιχαὴλ τοῦ Τσέρνιγωρ. Ὑπὸ τὴν ἐπίσημον δὲ ταύτην ιδιότητα κατέλαβον πολλάκις πολλὰ τῶν μελῶν αὐτῆς ἀνωτάτας ἐν τῇ διοικήσει καὶ τῷ στρατῷ θέσεις. Ὁ νέος Γορτσακῶφ ἐξεπαιδεύθη αὐτοκρατορικοῖς ἀναλώμασιν ἐν τῷ διὰ τοὺς ῥώσους εὐγενεῖς προωρισμένῳ λυκεῖῳ τοῦ Tsarkoe-Lelo, συμμαθητεύσας

ἐν αὐτῷ μετὰ τοῦ διασέμου ῥώσου ποιητοῦ Πούσκιν, οὐχὶ ἄμοιρος τῆς παιδείσεως τῶν χρόνων ἐκείνων, ἀνεξαρτήτου καὶ φιλελευθέρου, ἥτις οὐδέποτε ἐξηλείφθη τελείως ἀπὸ τοῦ χαρακτῆρός του, καὶ ὅταν πολὺν μετὰ ταῦτα χρόνον ἐγένετο παντοδύναμος ὑπουργὸς δεσποτικῶς κυβερνωμένου κράτους. Πνεῦμα ζωηρόν, εὐφυές, δηκτικὸν μέχρι ἐλαφρότητος πολλάκις, εὐμοιροῦν ἐγκυκλοπαιδικῆς παιδείσεως, ὑπῆρξε θερμὸς φίλος καὶ προστάτης τῶν γραμμάτων.

Ὁ πρίγκιψ Γορτσακῶφ διελθὼν διὰ πασῶν τῶν βαθμίδων τῆς διπλωματικῆς ἱεραρχίας ἐν Ῥωσίᾳ, ἐκαλεῖτο ἐν ἔτει 1856 εἰς τὴν διεύθυνσιν τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐξωτερικῶν μετὰ τὸν τίτλον τοῦ Ἀρχιγραμματέως, εἰς ἣν διετέλει μέχρι τοῦ παρελθόντος ἔτους, ὅτε παρητήθη λόγῳ γήρατος.

Ὁ Γορτσακῶφ πρωταγωνιστήσας ἐν τῇ πολιτικῇ ὑπὲρ τὸ ἐν τέταρτον τοῦ αἰῶνος, εἶνε ἄξιος ἰδιαίτερας μνήμης ὡς λαβὼν ἐνεργὸν μέρος ἐν τῇ ἐθνικῇ καὶ πολιτικῇ ἀναπτύξει τῆς πατρίδος του εἰς ἣν εἰργάσθη, ἐν μέσῳ τῶν μεγάλων καταστροφῶν καὶ κλονισμῶν δι' ὧν διήλθε κατὰ τὰς τελευταίας ταύτας τρεῖς δεκαετηρίδας τὸ μοσχοδίτικόν κράτος.

Ὁ θάνατος τοῦ Γορτσακῶφ, ὡς ἔδειξεν ἡ ἐπὶ τοῦ πτώματος ἐξέτασις, δὲν προῆλθεν οὔτε ἐκ τῆς ἀσθενείας τοῦ γήρως οὔτε ἐκ τῆς βλάβης ὀργάνου τινός. Πάντα τὰ ὄργανα ἦσαν ὑγιᾶ, καὶ ὁ πρίγκιψ ἐμελλε νὰ ζῇ ἔτη τινὰ εἰσέτι. Αἱ ἀνακρίσεις δὲν ἐπήνεγκον ὑπόνοιαν κατ' οὐδενὸς ἀτόμου. Νομίζεται πιθανόν, ὅτι Γορτσακῶφ ἐλάβανεν εἰδός τι ἐπικινδύνων φαρμάκων εἰς λίαν μεγάλης ποσότητος πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς ἀδυνατοῦ κράσεώς του, καὶ ὅτι τοῦτο ἐπήνεγκε τὸν θάνατον αὐτοῦ.

